

**Een interessant
egodocument van een
dienaar van de beweging,
Carolus Ludovicus
Hannick**

Bart De Wilde, historicus

Via mevrouw Griet Van Antenboer, de levensgezellin van de overleden Herman De Keuleneir, die zelf de zoon was van Leon-tine Hannick, kwam Amsab in het bezit van de autobiografie van Karel Hannick⁽¹⁾. Dit getypte, ingebonden levensverhaal van deze belangrijke vakbondsleider bevat een schat aan informatie over leven en werk van deze werker "voor het zich omhoogwrin-gende proletariaat"⁽²⁾. Amsab bezit reeds heel wat over en van deze man maar dit werk bevat echt noodzakelijke aanvullingen⁽³⁾. Wat het verhaal immers zo uniek maakt is dat het werd geschreven door een typi-sche vertegenwoordiger van de "Encyclo-pedisten van de Arbeid", zoals Guy Van-schoenbeek ze ooit categoriseerde⁽⁴⁾. Dit nieuwe type van bezoldigde functiona-rissen, dikwijls autodidacten zoals Han-nick, ontgroeiden hun secretarispositie van belangrijke organisaties en werden dikwijls machtige figuren. De beweging werd tijdens de consolidatieperiode voor een groot deel gemaakt door verschillen-de van deze hardwerkende 'partijbeesten'.

Karel Hannick in 1932

Behalve de opsomming van hun door-gaans talrijke functies in alle geledingen van de beweging en een aantal hagiogra-fieën, zijn wij echter zeer slecht geïnfor-meerd over hun motivatie, tekortkomin-gen en levensloop. In die zin biedt een dergelijke bron mogelijke antwoorden op de belangrijke vraag: "*Qui et pourquoi a-t-on le pouvoir dans le mouvement?*"⁽⁵⁾

Opvallend in deze autobiografie is dat Hannick er naar voor komt als een timi-de, weinig begeistert man. Zo blijkt dat hij moeilijk sprak: "*Spreker ben ik nooit geweest, daarvoor beschikte ik niet over het nodige spreekorgaan en had steeds moeite al sprekende mijne gedachten bijeen te houden*"⁽⁶⁾. Bovendien moet hij wel bijzonder verlegen zijn ge-weest. Zijn bijnaam op de werkvloer was overigens 'Trezeke': "*Mijn bedeesdheid, mijn meisjesvoorkomen in vergelijking met de ruwe karakters van dat midden, waren gauw opgemerkt en ik was seffens gedoopt*"⁽⁷⁾. Deze tekorten werden echter ruimschoots gecompene-seerd door andere, in die periode veel belangrijker geachte kwaliteiten. "*Mijn gaven moesten DIENEN!*"⁽⁸⁾, zegt Hannick ergens zelf. Bij hem is er weinig sprake van visie, van leiding geven. Daarentegen wel van onvoorwaardelijke ijver, werk-lust en arbeidersfierheid. Opdrachten in naam van de beweging werden, kost wat kost, uitgevoerd. Anderen moesten en konden daarop rekenen. De organisato-rische uitbouw van de beweging en de praktische werking ervan berustten dan ook voor een groot deel op de schouders van dergelijke figuren. Wanneer de bewe-ging Hannick uiteindelijk vroeg het se-natorschap op zich te nemen, aanvaardde hij, "*en nochtans had ik weinig zin voor lid van den senaat te worden*"⁽⁹⁾.

Naast deze aspecten bevat het werk een schat aan informatie over onder meer: religie en arbeidersbeweging; arbeiders en seksualiteit; depressiviteit (een 'ziekte' waar Hannick gedurende jaren aan leed); drankgebruik; feestelijkheden enz. en bijkomende inlichtingen over belangrijke figuren als Anseele, Milio enz.

**De archieven van de
socialistische
verbruikscöoperaties in
Leuven en Mechelen**

Jan Laplasse, Amsab

- (1) Carolus Ludovicus Hannick (Gent 15.10.1867-Gent 25.12.1944) kwam uit een textielarbeidersgezin en werkte als vlasbewerker. Na zijn ontslag, als gevolg van zijn betrokkenheid bij de algemene staking voor het Algemeen Stemrecht in 1893, kon hij aan de slag bij het dagblad *Vooruit* waar hij het bracht tot redacteur. In navolging van Jan Samijn werd hij bestuurslid en secretaris (1902) van de vlasbewerkers. Vanaf 1911 werd hij secretaris van de Vlaamse Gewestelijke Textielcentrale, een functie die hij tot 1932 vervulde. Verder was hij gemeenteraadslid van Gent (1921-1932), provincieraadslid (1912-1922) en senator (1922-1932) voor de Belgische Werkliedenpartij.
- (2) Amsab, Verslag Uitvoerend Bestuur TACB, 20.10.1932, *65e verjaardag van den Schrijver der Textielarbeiderscentrale van België, kameraad Hannick*.
- (3) Hannick zelf schreef als secretaris verschillende verslagen en rapporten van onder meer de Textielarbeiderscentrale. Daarnaast zijn ook vele gegevens te halen uit het archief van de TACB (inventaris nr. 11). Minder gekend zijn de vele romans die Hannick schreef. Slechts één ervan werd uitgegeven, met name *Vervlogen tijden* (Gent, 1933). Andere zoals *Bernard*; *Peetje en Meetje*; *De Amerikaan*; *Een soldatenbrief* enz. worden als getypt manuscript in Amsab bewaard.
- (4) G. VANSCHOENBEEK, *De Wortels van de sociaal-democratie in Vlaanderen. Le "monde socialiste gantois" en de Gentse socialisten voor de Eerste Wereldoorlog*, RUG, doctoraatsverhandeling, 1992, p. 762.
- (5) G. VANSCHOENBEEK, *De Wortels [...]*, p. 670.
- (6) K. HANNICK, *Een leven*, 1935, p. 113.
- (7) K. HANNICK, *Een leven*, p. 45.
- (8) K. HANNICK, *Een leven*, p.163.
- (9) K. HANNICK, *Een leven*, p.162.

**Coöperaties: het socialisme
in de praktijk**

Wie terugkijkt op het verleden van de socialistische coöperatieve beweging in Vlaanderen - in essentie gedomineerd door verbruikscöoperaties en zo'n twintig jaar geleden bijna volledig van het toneel verdwenen - zal al gauw vaststellen dat de voornaamste interne debatten beheerst werden door de kwestie van de coöperatieve concentratie. Of beter nog, door het gebrek aan concentratie. Twee voorbeelden voor de mislukking van de socialisten om de op lokale basis opgerichte coöperaties te overkoepelen, waren de verbruikscöoperaties van Leuven en Mechelen. Beide maatschappijen sloegen zeer laat de handen in elkaar en stonden voortdurend in de schaduw van de driehoek Brussel-Gent-Antwerpen. Aanvankelijk achtte de socialistische beweging de oprichting van plaatselijke coöperaties het middel bij uitstek om haar ideeëngoed ook in de weinig geïndustrialiseerde agglomeraties ingang te doen vinden. De onmiddellijke voordelen van de coöperatie zouden er bij de ongeorganiseerde arbeiders immers veel directer